

BODA glasrikets näst äldsta glasbruk

Som så många andra småländska glasbruk, har också Boda grundats av mästare från Kosta. I boken "Boda 1864-1964", av Olof Nordström, berättas att **R V Scheutz och E Vidlund** anlade Boda för 10 000 rdr. I det allra närmaste två år tog det att bygga upp bruket. En stor del av det arbetet utförde ägarna själva. Den 10 september 1866 smältes den första degeln glas i hyttan.

Den tidiga tillverkningen bestod mest av emballageglas och kaffekulor, men i början av 1900-talet ändrades inriktningen mot mer dekorativt glas. Slipade kristallserviser blev nu en av Bodas viktigaste produkter

Fritz Kallenberg arbetade som formgivare på Boda i 42 år (1925-1967). Hans formgivning omfattar allt från enkla bruksglas till slipade paradserviser i kristall. "Pompadour", är det väl många som fortfarande minns.

Under **Erik Roséns** ledarskap utvecklades Boda och blev tillsammans med **Erik Höglunds** kreativa insatser ett företag med helt egen profil. 1952, när Höglund kom till Boda möttes han av hårt motstånd från glasblåsarna när han började göra glas med blåsor i. Så småningom blev just detta, de mustiga färgerna och de rustika formerna Bodas signum. Boda Smide och Boda Trä startades och senare Boda Nova där man sålde porslin, bestick och textilier. Då hade man ett helt koncept för det dukade bordet och Boda Stugan blev ett begrepp där man skapade miljö runt produkterna.

Boda Nova och Boda Smide såldes på 70-talet och Boda Trä lades ner. Cirkeln var sluten och man koncentrerade sig åter på glaset.



Bodas nya fasad, invigd 1990
Foto: Poul Jensen

När **Monica Backström**, kom 1965 blandade hon, till alla glasarbetares fasa *gem* i kristallen. Ägg och svampar blev bland mycket annat av Monicas design stora framgångar. Gamla kulturer och främmande mytologier är just nu en av Monicas inspirationskällor. Från påskafton och hela sommaren ställer Monica ut på "Blå Porten" i Alby på Öland. **Rolf Sinnemark** och **Signe Person-Melin** knöts för ett antal år på 60- och 70-talen till Boda, där de bidrog till brukets framgångar med framför allt rustika bruksting.

1977 kom **Kjell Engman** till Boda och vi känner väl alla till Kjells glada och underfundiga formspråk idag.



Vid den upphöjda arbetsplatsen
På bilden: Jan-Olof, Ulf, Kurt-Lennart,
Jan-Olof, Walter och Mats

Bruket har brunnit tre gånger 1928, 1941 och 1989. Den nya hyttan kunde startas upp i april 1990 och man arbetar nu i en funktionella anläggning.

BODA i dag

Idag är stämningen god på Boda. "Vi kör för fullt", säger **Thomas Andersson**, platschef sedan drygt ett år. Man är 73 anställda efter att nyligen ha utökat med sju nya medarbetare.

Bodas glasblåsare är upphöjda. Ca en meter över golvet höjer sig träplattformen med arbets-

platserna runt vattan. Konstruktionen beror på att man måste ha en viss fallhöjd på glaset från smältvannan till arbetsvannan. På köpet har man fått en arbetsplats som är vänlig mot människokroppen. Speciellt bra för knäna är det att gå på trä, jämfört med betong.

Tre anfangshål för manuell tillverkning och ett för centrifugering, där man arbetar 2-skift, finns i den stora vattan, som ska renoveras inom kort. Glasuttaget är något för stort just nu och avsikten är att försöka förbättra smältkapaciteten genom att tillföra syrgas. Detta gör att förbränningen blir effektivare och råvaran smälter fortare.



Alf, Kenneth och Tonny i arbete

Den finska vattan

I stället för en traditionell degelugn har man en s k finsk vanna. Fördelen med den är att man slipper byta deglar och den är också mycket energisnål genom att man smälter med elektroder direkt i glasmassan.

Den stora färgproduktionen fordrar mycket invärmning. Därför har man 14 invärmningsugnar i hyttan. Ljudet från dem tillsammans med bullret från kylrören känns besvärande för ett ovan öra. De flesta som arbetar här använder någon form av hörselskydd med fördel freestyle.

Personalutrymmena är ljusa och trivsamma. Enligt uppgift uppskattade och flitigt utnyttjade vid raster och pauser. Här kan man brygga kaffe, ta en dricka eller värma sin mat i microugnen, samtidigt som det blir en naturlig träffpunkt för samtal och lite skvaller.

Turistshopen, inrymd i en av Bodas äldsta fabriksbyggnader



Här är också fräscht, snyggt och välordnat. Just nu pågår planeringen för sommarens aktiviteter. Man är beredd att ta väl hand om turisterna när säsongen börjar.



Marianne och Sonja i den ljusa turistshopen

I samma byggnad, som för övrigt är en av de äldsta bruksbyggnaderna, finns en utställnings-lokal. Till besökarens nöje finns här ett urval av Monica Backströms och Kjell Engmans "goda bitar". Personalen i turistshopen tycker att den här utställningen är till stor glädje för både stora och små. Speciellt lyckad var Kjells Cirkusinstallation förra sommaren som även ganska små barn förstod och engagerades av.

I kontorshuset har Kjell och Monica sina ateljéer och hit kommer många av Kosta Bodas kunder för att välja ut unikat och ateljéproduktion. Just nu har Kjell en utställning hos Silverbergs i Malmö och rapporterar därifrån att försäljningen har gått över förväntan.

Ulla-Britt på kontoret måste nämnas i den här presentationen av Boda. Många skiftande arbetsuppgifter har hon. Långtråkigt kan det aldrig bli, men ibland ganska rörigt och stömmigt på hennes kontor när alla vill ha hjälp samtidigt och telefonen ringer i ett. Trots allt ser hon ut att trivas riktigt bra.

"ATT VÄLJA BRUDGÅVOR I USA"

Bröllop är ett fint tillfälle för varuhuset att få sälja presenter. Det har man tagit fasta på i USA, där alla större varuhus håller sig med s k Bridal Registrars, säljpersonal som har till uppgift att hjälpa blivande brudpar att göra upp önskelista för sina bröllopspresenter.

Under nio hektiska dagar i mars fanns **Diana Hansén** hos några av våra största kunder för att dels hålla seminarier för Bridal Registrars och dels medverka vid Bridal Fairs, visningar, som varuhuset inbjuder blivande brudpar till.

– Diana, hur fick Du det här uppdraget?

– Förra tff VD för vårt amerikanska dotterbolag, Charles W Tompkins, hade varit med i Kosta när jag gjorde en utbildning för våra amerikanska säljare och han bad mig komma över och göra en liknande utbildning för några av våra viktigaste kunder i USA.

– Vilka varuhus besökte Du?

– Bl a Macy's, Gump's och Neiman Marcus i San Francisco, Bullock's i Los Angeles, Kalifornien och Phoenix, Arizona. Sammanlagt deltog jag i 18 arrangemang under de nio dagar som jag var i USA.

– Berätta hur det gick till.

– Min uppgift var att berätta om det speciella med Kosta Bodas och Orrefors produkter. Jag framhöll att våra servisglas är tillverkade i blyfritt glas, något som är särskilt viktigt i det miljömedvetna Kalifornien. Hur man känner igen god design, konstnärligt innehåll och hantverk, var sådant som jag pekade på. Jag visade också kombinationsmöjligheter, gav praktiska tips och talade om tillverkningstekniker.

Bridal Fairs var mycket populära och välbesökta. På Bullock's visning kom t ex över 500 par, så man fick flytta ut i ljusgården för att få plats. Det var ett elddop att stå där på scenen med publiken i fem olika etager runt omkring och med en mikrofon som inte fungerade. Men det gick bra till slut och jag fick mycket positiva reaktioner

– Ditt intryck av den här vistelsen i USA?

– Det var roligt, intressant, nervöst och spännande men alldeles för stressigt. Roligt för mig var att säljpersonal åkte flera mil på sin lediga tid för att vara med på mina utbildningar. Programmet var dock för tidspressat. Trafiken är hård och avstånden enorma. Det kunde t ex ta över två timmar för mig att förflytta mig från hotellet till varuhuset där jag skulle arbeta.

Jag kan nämna att jag blev videofilmad när jag höll seminarierna och att den filmen ska användas som läromedel för vår egen säljkår i USA.

Jag var också med i direktsändning i Radio Kronoberg från San Francisco den 6/3. Då var det eftermiddag här i Sverige, men mycket tidig morgon i San Francisco!

USA - SÄLJKÅREN PÅ BESÖK

Under sista delen av mars höll vårt amerikanska dotterbolag säljkonferans hos oss här i Småland. De 25 gästerna blev, som alltid, väl omhändertagna av damerna i Gästvillan i Orrefors och på Kosta Herrgård. Seminarier, besök i formgivarateljéer, hyttor, sliperier, gravyr- och målningsverkstäder ingick i programmet. Och så huvudtemat för besöket: Presentationen av nyhetskollektionerna samt Kosta Boda Edition 1992 och Orrefors Gallery '92.

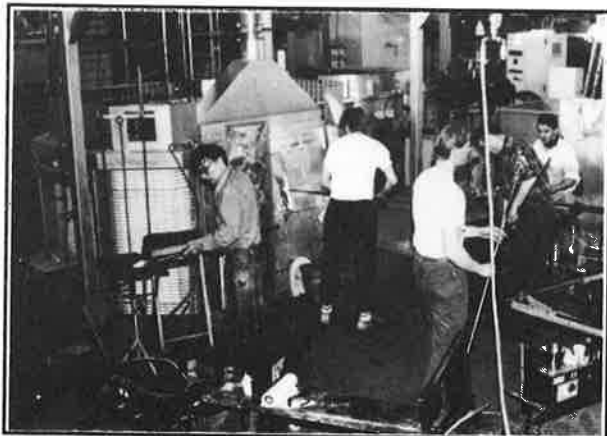
Under besöket instiftades ett pris, "Lars-Gunnar Rydén award", som varje år ska delas ut till den som gör bästa insatsen för försäljning av Kosta Boda-produkter under året. Priset är en Sails-skulptur formgiven av Göran Wärff. Vinnaren får en replik i mindre format och originalet förvaras på vårt dotterbolags kontor i Berlin, NJ, där man också har en tavla med vinnarnas namn. Priset vanns av Debbie Suchy, Dallas.

Ett motsvarande pris för Orrefors varumärke instiftades redan 1985 "Carl Grönberg Award". Det utgörs av en ellipsformad staty formgiven av Olle Alberius.

Øyvind och Anders tackar alla i hyttor, förädlingsavdelningar, konstnärer och personal på marknads- och försäljningsavdelningarna och all annan personal på våra bruk Boda, Kosta, Orrefors, Sandvik och Åfors för de extra insatser som gjorde att besöket blev så lyckat. Vid hemresan blev det mellanlandning i Stockholm. Där besöktes Galleri Orrefors och Kosta Boda Djurgården. Alldeles speciellt och en mycket uppskattad avslutning på sverigevistelsen, var besöket i det amerikanska ambassadörsparats privata hem. När vår säljkår vände hemåt, hade de positiva intryck med sig, som bör resultera i goda försäljningssiffror under året.

Kostas nya el-ugn

togs i drift den 30 mars
Nytt i konstruktionen är den annorlunda smältprofilen som ger lägre energiförbrukning och kortare smälttider i förhållande till de äldre ugnarna



Vid den nya ugnen jobbade, när detta foto togs, Jan-Erik, Niklas, Roger, Ernst och Pedro med att tillverka Chateau-glas. Verkstadsledare är Tomas, som tyvärr hamnade utanför bilden.

Foto: Sten Robért

MÄSTERBLÅSARE

Den 4 april möttes 15 glasblåsare från våra fem bruk i Kostahyttan för att göra upp om finalplatserna till Mästerskapen i Glasblåsning som går på Iittala glasbruk i Finland den 25 april.



Deltagarna fr vä bakre raden*Christer Wedell O 1,

Leif Ahlex K 11, *Marcus Johansson O 3,

*Sam Lilja K 11, Morgan Svensson S 13

*Milton Grünewald S9, *John Olsson O2,

Jorma Karppinen O10, ,

Främre raden: *Mikael Erlandsson K3, Tommy Olsson O6 ,

Tomas Lindgren O7, Ronny Fagerström O5,

Ulrik Lillhag S15, *Anton Koch Å7, *Jan-Olof Olsson B14

(* = finalplats, bruk markeras med begynnelsebokstav, siffra efter bruk anger placering) Foto: Sten Robért

Det gällde att blåsa ett fat och en kula med störst diameter och den längsta cylindern för att vinna detta mästerskap. Man hade sex minuter på sig för varje moment. Orreforskillarna utmärkte sig i prislistan. Totalt segrade Christer Wedell, Orrefors, tätt följd av John Olsson och på delad tredje plats Marcus Johansson Orrefors och Mikael Erlandsson, Kosta.

Efter första momentet ledde John som blåste ett fat som mätte 550 mm. Spänningen var hög inför slutmomentet. Då ledde Marcus med ett fat på 530 mm och en rekordcylinder på 2363 mm. Veteranen i dessa sammanhang, Christer låg på femte plats, men hade tävlingsnerverna i styr och blåste Marcus på segern genom en kula som mätte 521 mm.

Vi håller tummarna för bra resultat i Finland för Christer, John, Marcus, Mikael, Anton, Milton och Jan-Olof!



Christer blåser sig till segern
Foto: Sten Robért

BOLAGSSTÄMMA I ORREFORS AB

äger rum i Kosta Folkets Hus,
fredagen den 8 maj 1992
kl 16.00 - 18.30.

Alla anställda är välkomna till
stämman som bjuder på information,
föredrag, musik och förfriskningar.

Anmäl Dig före den 5/5 kl 12.00 till:
Ingrid Ljunggren, Kosta
Karin Gredvall, Orrefors

UTSTÄLLNINGAR

GALLERI ORREFORS.

Lars Hellsten, Retrospektiv utställning
från 3 april.

Gunnar Cyrén ställer ut under rubriken
"Klockor" från den 7 maj.

KOSTA BODA DJURGÅRDEN

"Ljusflöde"
kallar Göran Wärff
sin utställning som öppnar den 11 april.

Vid design-tävlingen "Design Plus" i Frankfurt
fick Ulrica Hydman-Valliens pokal INKA en
av de prestigefyllda utmärkelseerna.

Det var hård kamp om prisplatserna. Av 488
utställda föremål fick endast 32 pris.

Den 10 april åker Ulrica till San Francisco,
USA där hon ska representera Kosta Boda bl a
vid premiärvisningen av Edition 1992.

Redaktionen efterlyser mer nyheter från
alla våra bruk.

Alltid händer det väl något intressant!

LYCKA TILL JOHANSFORS

Den 16 mars körde man igång tillverkningen i den nya
bolaget Johansfors Holding AB.

18 tidigare anställda är nu aktieägare och medarbetare i
det nya Johansfors.

VD är Björn Jonsson och styrelseordförande Bengt
Gullbrandson.

Orrefors har lagt order på "Johansforsservisen" som
starthjälp till det nya bolaget.

"Spiralkryckan" är den första egna produkten och det
nya Johansfors signum.

Krystallmuséet ska visas som tidigare och i turistshopen
säljer man Kosta Boda produkter i egen regi

Vid presskonferensen den 13 mars, tackade Björn
Jonsson Orrefors ledning för den lojalitet som visats
Johansfors under förhandlingsperioden.

PÅ NYA POSTER

Nils Javin har anställts som VD för AB Älghults
Glasbruk. Han tillträder under våren.

Mr Richard Kaplan tillträdde befattningen som VD i
vårt amerikanska dotterbolag, Orrefors Kosta Boda Inc
USA, den 13/3. Mr Kaplan kommer från från Baccarat
Inc, USA.

TURISMVERKSAMHETEN I ORREFORS ORGANISERAS OM

Patrick Holmberg har anställts som försäljningschef
Turism från den 1/4. På det här sättet uppnår man bättre
samordning inom turism-servicen som ju även omfattar
utställningshallen och Orrefors Vårdshus.

Lämplig motion under påskhelgen är att träna
för "GLASRIKET RUNT". Snöra på Dig
löparskorna och ge Dig ut i naturen. Våren är
på väg!



GLAD PÅSK!

Alla foton i reportaget från Boda är tagna
av Poul Jensen som arbetar med konst-
glashantering på bruket.